

Studieplan

En liten bok om en stor sak

En studieplan för cirklar om demokrati

Demokrati – En liten bok om en stor sak

DEMOKRATI – EN LITEN BOK OM EN STOR SAK består av 10 korta kapitel och passar bra både att läsas enskilt eller som högläsning. Varje kapitel kan vara grund för diskussion i samband med styrelsemöte eller medlemsträffar och den lämpar sig ypperligt som underlag för en studiecirkel. Boken vänder sig till dig som är engagerad i politik, näringsliv eller föreningsliv och önskar ett fördjupat perspektiv på demokrati och samhällsutveckling.

Boken kan beställas på nätet, tex via bokus.se eller adlibris.com. Den finns också inläst som ljudbok hos storytel.com om ni föredrar att lyssna på texten.

Om studiecirkeln

Denna studieplan föreslår tre träffar som kan genomföras som traditionella fysiska träffar eller digitalt via valfri digital mötesplattform.

Målgrupp är föreningsaktiva och engagerade som vill fördjupa sin förståelse för demokrati och hitta verktyg att förvalta och utveckla den demokratiska formen.

Om cirkeln genomförs med digitala träffar behövs ingen tidigare erfarenhet av digitala möten, men det är bra om deltagarna har grundläggande datakunskaper. Använd er av dator med kamera och mikrofon alternativt läsplatta eller smart telefon. Tänk dock på att videoverktyget kan ha lite olika funktioner beroende på om det används via dator eller telefon.

Tips på digitala verktyg, förhållningssätt vid digitala möten och andra råd finner du på Studieförbundet Vuxenskolans hemsida under föreningsutveckling sv.se

Cirkeln kan genomföras med en grupp av deltagare från hela landet från olika föreningar eller en styrelse eller arbetsgrupp som vill starta ett förändringsarbete.

ALTERNATIV TILL FYSISKA MÖTEN

Idag finns det flera olika program för videomöten. Välj gärna ett system som är gratis för användaren och inte kräver att ett kreditkort kopplas till tjänsten. Fundera på hur ni vill använda webbmötet. Här kan ni få bra tips av SVs lokala avdelningar.

Det finns många bra verktyg samlade på sv.se

Till cirkelledaren

Din uppgift är inte att vara expert på ämnet, snarare att leda och fördela ordet och se till att alla kommer till tals. Lägg in utrymme för korta pauser och be gärna någon av deltagarna att förbereda för fika.

Om gruppen består av 6 personer eller fler är det bra om du regelbundet delar in deltagarna i mindre grupper för diskussion så att alla kommer till tals. Gör gärna regelbundet rundor i gruppen för att stämma av.

Upprätta en närvarolista och lämna denna till din SV-avdelning. Du kommer få en digital lista att registrera närvaro i vid varje träff. Efter sista träffen bör du genomföra en utvärdering samt lyfta frågan om gruppen vill gå vidare och fördjupa sina kunskaper eller genomföra någon träff för repetition.

Se till att alla deltagare har boken inför första träffen och att de läser igenom de tre första avsnitten.

Håll kontakt med din SV-avdelning för ytterligare hjälp och stöd. Här kan du också få tillgång till fler digitala verktyg och via sv.se tips om SVs övriga erbjudande till föreningar.

Om cirkeln genomförs digitalt är det bra om du kan bekanta dig med det digitala verktyg ni valt att genomföra utbildningen i innan cirkelstart. Tänk på att arbetsfältet kan se olika ut för deltagare som medverkar via telefon eller läsplatta. Om det är en stor grupp eller många datorovana deltagare är det en fördel om du har en medhjälpare som kan stötta deltagarna via telefon under pågående träff.

Första träffen med lång incheckning

Om gruppen är ovan vid digitala möten eller om det finns deltagare som är osäkra på att tekniken fungerar är det bra att erbjuda en längre stund för incheckning. Öppna det digitala mötesrummet en timme före utsatt starttid och erbjud drop-in för deltagarna. Ha samtidigt telefonen tillgänglig så att du kan guida via telefonsamtal ifall någon har problem att ansluta till mötet. Hälsa deltagarna välkomna och stäm av att ljud och bild fungerar.

Välkommen till en studiecirkel kring demokrati. Cirkeln vänder sig till dig som är intresserad av begreppet, demokrati i förändring och att utveckla den demokratiska formen. Inför den första träffen är det bra om alla fått boken och läst de tre första avsnitten.

Inledning

Börja med en presentationsrunda. Utse en person som antecknar era förväntningar på ett gemensamt blädderblocksark eller i en powerpoint som ni kan spara till senare träffar:

- **Namn**
- **Hemvist**
- **Engagemang för demokratin**
- **Förväntningar på studiecirkeln**

Vad är demokrati?

Om ni är fler än 6 personer delar ni in er i grupper och avsätter 15 minuter för att diskutera era första tankar efter att ha läst En liten bok om en stor sak. Alla reflektioner är välkomna, såväl frågor på global nivå som något i er egen vardag eller i lokalsamhället.

- Tankar som texten väckt hos mig
- Frågor eller områden där jag skulle vilja fördjupa mig

Byt grupper därefter och avsätt minst 30 minuter för att svara på en eller flera av frågorna nedan:

- Beskriv ett gott exempel på demokrati: det kan vara en situation, organisation eller separat händelse med väl fungerande demokratiska spelregler. Det kan vara en förening där ni varit engagerade eller vid en kris eller annan utmaning.
- Håller ni med om de olika beskrivningarna av demokrati utifrån filosofens, statsvetarens och ekonomens perspektiv?
- Demokrati är ett oavslutat projekt skriver författaren. Håller ni med? Ge exempel på hur det demokratiska systemet ifrågasätts och förändras idag på nationell nivå, inom kommunalpolitiken och/eller föreningslivet?

Är demokrati bra?

Ta en kort bensträckare och dela in er i nya grupper. Ofta blir dagens demokratiska system ifrågasatt. Varför ska vi värna demokratiska spelregler? Är demokrati bra för alla? Arbeta gruppvis med att lista argument för och emot demokrati, utgå ifrån sidorna 23–32 i boken.

Välkommen till den andra träffen!
Diskussionen utgår ifrån sidan 44–85 i boken. Avsnitten behandlar
Hur ska folket styra? Styra demokratiskt – men över vad? Behöver demokratin en konstitution? Är populism demokratiskt?

Inled träffen med att göra en runda där alla deltagare får checka in sig och stäm av om det finns frågor eller reflektioner från den förra träffen. Skriv på ett gemensamt blädderblocksark och om ni träffas digitalt kan ni använda chattfunktionen.

Låt därefter var och en välja ut en förening, organisation eller ett parti eller som de är engagerade i och göra en kort presentation av hur väl demokratin fungerar:

- **Min förening/parti/organisation i korthet**
- **Vem får vara med? Vem får vara medlem?**
- **Vem får vara med och styra?**
- **Hur går beslutsfattande till?**
- **Hur väljer vi våra företrädare eller makthavare?**

Ta en kort bensträckare och dela därefter in er i grupper om tre och tre. Ge varje grupp ett blädderblocksark samt tuschpennor för att skriva ner minnesanteckningar. Välj ut några av frågeställningarna nedan som är relevanta för er grupp. Avsätt 45–60 minuter och återsamlas därefter i helgrupp.

Hur ska folket styra?

- Hur påverkar tidsintervallet mellan valtillfällen engagemang och delaktighet? Ta gärna exempel från en förening, organisation eller kommunal- regional- eller rikspolitik.
- ”En person – en röst” är det en självklarhet? Finns det andra sätt?
- Är vårt partisystem en förutsättning för en fungerande demokrati? Eller kanske snarare ett hinder?
- Vilka verktyg finns för att öka delaktighet bland medborgarna eller medlemmarna mellan valen?
- Är det dags att hissa röd flagg för folkrörelserna och föreningslivet i Sverige? Varför? Varför inte?

Styra demokratiskt – men över vad?

- Var drar vi gränsen för vad demokratin ska omfatta mellan det offentliga och det privata?
- Bör det demokratiska styret stå över det ekonomiska?
- Hur ska egendomsrätten hanteras i en demokrati?
- ”Paradiset på jorden finns inte” slår författaren fast, håller ni med? Är konflikten nödvändig för en fungerande demokrati?
- Demokratin kan idag polariseras mellan höger- vänster eller stad-land, mellan vilka motpoler kommer konflikten att stå i framtiden?
- Håller vi på att förvandlas till ”idioter”?

Behöver demokratin en konstitution?

- Är grundlagen en förutsättning för det svenska demokratiska systemet?
- Är människovärdet absolut? Hur värnar vi det? Hur har synen på alla människors lika värde förändrats under de senaste 100 åren? Hur tror ni synen ser ut om 10 år?
- Hur kan ett demokratiskt system balansera makten mellan de styrande och de styrda?
- Ge exempel på hur en förening, politikiskt parti eller en annan organisation kan motverka korruption.
- ”När den råa makten tar vid mister ordet sin makt” skriver författaren. Vilka exempel på detta ser vi idag?
- Hur kan vår demokrati (kommun, region, stat) stå emot godtyckligt maktutövande?

Är populism demokratiskt?

- Försök beskriva ordet populism med en mening. Hur skiljer sig era definitioner?
- Är populistiska strömningar ett misslyckande i vårt demokratiska system?
- Hur kan vi motverka populism? Är det ens önskvärt?
- På vilka arenor för vi kampen om demokratin? I det politiska rummet? I vardagen? På nätet?

Till nästa gång

- Läs sidorna 48–104 i boken.
- Kom överens om när och var ni ska ses.

Välkomna till den tredje och sista träffen! Träffen berör avsnitten

Bör en demokrati försvara sig själv?
Är demokratin snabb eller långsam?
Har demokratin en framtid?

Ni får också utrymme att fundera hur ni vill förvalta era tankar från träffarna och om ni vill fördjupa er inom något område eller fortsätta dialogen kring demokratis utveckling.

Ta fram anteckningarna från den första träffen kring vilka förväntningar ni hade på studiecirkeln. Är förväntningarna på väg att infrias? Har nya önskemål eller frågeställningar tillkommit? Fyll på listan!

Gruppdiskussion med roterande grupper

Dela därefter in er i grupper om fyra och fyra och placera grupperna vid varsitt bord. Om cirkeln är digital skapar ni digitala grupprum och delar in er. Avsätt 30 minuter för varje fråga och utse en person i varje grupp som för minnesanteckningar. Efter 30 minuter tar en av deltagarna med sig minnesanteckningarna och flyttar över till nästa grupp, redovisar för den nya gruppen vad ni diskuterat och därefter tar ni er an nästa frågeställning i den nya gruppindelningen. Utgå ifrån texten ni läst inför dagens träff, ha gärna med er En liten bok om en stor sak att bläddra i under diskussionen:

Pass 1. Bör en demokrati försvara sig själv? (30 minuter)

Pass 2. Är demokratin snabb eller långsam? (30 minuter)

Pass 3. Har demokratin en framtid? (30 minuter)

Efter det längre diskussionspasset kan det vara skönt att ta en rejäl bensträckare. Sätt er sedan gemensamt för att avrunda studiecirkeln. Låt var och en reflektera tyst i fem minuter och jämför därefter i bikupor era tankar:

- Vad tar jag med mig från En liten bok om en stor sak och diskussionerna vi haft under träffarna?
- Vilket ansvar har jag (till exempel i min förening, mitt politiska uppdrag eller privatliv) att värna demokratin?
- Finns det områden eller frågeställningar där jag skulle vilja fördjupa mig eller gå vidare med någon form av verksamhet?

Summera gemensamt och om det finns verksamhet ni vill ta vidare, kom överens om vem som ansvarar för vad.

Avslut

Avsluta den sista träffen med en runda där var och en av deltagarna får ett ord eller en mening var. Gör slutligen en utvärdering, gärna i ett digitalt formulär som cirkelledaren sammanställer och skickar in till den lokala SV-avdelningen.

Lycka till med ert fortsatta engagemang för demokratin!

VÅR VISION

Studieförbundet Vuxenskolan's vision är ett samhälle där varje människa växer genom kunskap, insikt och delaktighet. Vår idé och verksamhet är starkt förankrad i demokrati, jämställdhet, humanism och hållbarhet. Vår värdegrund och vision bidrar till att frigöra människors kraft, engagemang och utveckla sin kreativa förmåga.

VÅR VÄRDEGRUND

Vår värdegrund hävdar principen om människors lika värde baserat på de grundläggande mänskliga rättigheterna. Vår syn på bildning bygger på människans förmåga att själv forma sitt liv tillsammans med andra människor. Den utgår från individens rättigheter och skyldigheter att som aktiv medborgare ta ansvar för en samhällsutveckling som stärker den liberala demokratin.

En liten bok om en stor sak

© Studieförbundet Vuxenskolan 2021

Kontaktperson Studieförbundet Vuxenskolan: Lars-Erik Larsson larserik@sv.se

Studieplan: Erika Olsson Vreta Jord & Ord erika@vretagard.se